

# Selmeczbányai Hetilap

## TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

**SZENTGYÖRGYI EDE.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 74./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre . . . . . 4 frt.  
Fél évre . . . . . 2 „  
Negyedévre . . . . . 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

### Mi lesz?

A nagy millennáris ünnepek véget értek. — A kivilágítás mécsei és gyertyái leégtek és kialudtak. — Banderistáink diszruhái talán a városi levéltárban fognak megőriztetni. . . De hol, hol van azon maradandó emlék, mely ezer éves fennállásunk ünnepére városunkban létesített volt?

Megvan-e vetve alapja az árva- és szeretetháznak? Létesítetik-e végre valahára a vízvezeték? Áll-e már a honvédelmi emlékszóbor és épül-e az apácza-zárda s ezzel a róm. kath. leányiskola?

Ugy tudjuk, hogy még egy bölesöde létesítése is tervezetik, sőt azt is tudjuk, hogy e célra a kormány s illetve a kegyelmes pénzügyminister 5000 frtot engedélyezett. Persze, hogy e bölesödének sincs hire sem hamva, de a kegyelmesen engedélyezett 5000 frtot városunk r. k. egyházközsége az apácza-zárda és iskola felépítésére kérte felhasználni. E kérelmével azonban a városi tanács által elutasított; mert ezen 5000 frt kizárólag egy városi

bölesöde létesítésére lett engedélyezve s így más célra nem fordítható. — De különben is, a magas kormány részéről ígéret lett téve, hogy városunkban egy állami felsőbb leányiskola fog alapíttatni.

Nohát csak bizzunk a kormány ígéreteiben és felejtjük el azon keserű tapasztalatokat, melyeket szereznünk kellett akkor, a midőn városunk válságos helyzetbe jutott és a kormányhoz való spontán, hű ragaszkodásáért cserébe ugyiszolván mitsem kapott.

Hiába, nálunk a sok értekezés, bizottsági tárgyalás, előzetes tanácskozás, vélemény kérés és adás, a formások hosszú, otromba lajtorjától való nem tágitás posványában eliszaposodik a cselekvés, az alkotás férfias, nemes aktusa.

Ha egyszer azt látjuk, hogy bölesödünk nincs és átkos körülményeink között ki tudja, hogy mikor lesz, hát legyen legalább leányiskolánk és azt az 5000 frtnyi kormányalamizsnát használjuk fel e célra és ne hagyják szégyen szemre romba dőlni városunk közepén azon épületet, melyben amnyi éven keresztül oktatták leányainkat

Minden arab fiu előtt x alakú kis álvány s rajta piszkos papiroslap a korán szövegéből kivonatolt mondatokkal, a térden meg fényes pléhtábla, a melyre ezeket a mondatokat másolja le egymásután.

A kezdő rendszerint olyan mondatot másol le, a melyet már hallomásból ismer, pl. a mu-ezzin imára való felhívását s a másolás közben sajátítja el az arab abc-ét; a haladó meg a le másolt mondatot be is emlékei és pedig olyan módon, hogy a felső tesnek előre-hátra való bölintgatásával fenhargon ismételteti mindaddig, a mig a pléhtábla nélkül el nem tudja mondani. Akkor a szigorú tanító elé áll s tábláját átadván felmondja a szöveget.

Ha elakad, a durva tanító kiméletlen testi fenytékekkel illeti, de ha hiba nélkül mondja el, visszakapja a pléhtábláját s örömtől sugárzó arccal súrolja tisztára, hogy a következő mondatot másolja le s tanulja be.

Igy tart ez reggeli 8 órától déli 12 óráig.

Golzieher ur felhívására a jobb tanulók fel is mondták a már az nap betanult mondatokat. Ez a lecke felmondás volt az egyedüli, a mi kellemes érzést keltett bennünk. Hiszen elvégre is Afrikában vagyunk a szellemi sötétség földjén.

Elismerésünk jeléül szívesen is szoritottuk meg arab collegánk nem épen tiszta kezét de hát ő nem elégedett meg ezzel, hanem minden reszterkedés nélkül — baksist kért! —

és nevelték őket magyar hazafias szellemenben.

Dehát voltaképen nem kérdezhajjuk-e joggal, hogy a tömérdek tervezkedések közül mi lesz meg végre a millennáris évben?

Egy maroknyi lelkes fiatalság minden hűhó, értekezletek és tanácskozások megtartása nélkül hozzálát, hogy „Alma mater“-jének egykori nagy halhatatlan tanítványa Petőfi Sándor részére emléktáblát állíttson . . . és ime a szép emléktábla már is ott diszlik városunk egyik büszkeségének, jeles lyceumunknak homlokzatán.

Nem vehetnők-e mi példát ezektől?

Nem állhatna-e már a mi honvédszoborunk — mely célra már annyi idő óta áll egy eléggé tekintélyes összeg rendelkezésre?

Vagy mit késlekedünk az árva- és szeretetház létesítésével? Hány gyermek zülhet el addig és elvész a társadalom részére, a mig e valóban égető szükségét pótló intézmény a megvalósulás várva-várt fokát eléri.

Általános egészségünk egyik legfőbb

De nemcsak az arab elemi iskola növendékei tanulnak ilyen módon a mecsetnek erre a célra szolgáló helyiségében, hanem a muhamedán tudományosság igazi forrása, a kalurai arab egyetem is mecsetben, az el-azhárban bugyog.

Ezt az intézetet, a mely a maga nemében páratlanul áll az egész világon, mi is meglátogattuk. Golzieher egyetemi tanár ur husz évvel ez előtt maga is tanuló volt ebben az intézetben s így szíves örömet vezetett bennünket arra a helyre, a hol élete legnevezetesebb tanuló napjait töltötte.

A Hotel du Nil szállót elhagyván a Muszki fel s alá imbolygó néparadata között haladunk egy darabig, azután jobbra térünk szük sikátorba s nemsokára Gama el-Azhár mosé bejárója előtt állunk.

A kapuör papucsot erősít a lábunkra s a kapun belépvén szük folyosóra érünk, a hol megmeg állunk kissé, hogy a fejbortválás keleti módját megcsodáljuk.

A szük folyosó tágas udvarba vezet, a melynek márvánnyal kirakott talaján imádkozó igazhívők, hajlongnak, s biflázó gyerekek zajognak. A nagy nyégyszögű udvart köröskörül fedett oszlopcsarnok övezi, a mely három oldalról csak négysoros, a negyedik keleti oldal fele azonban 380 oszlopon nyugszik annak az óriási teremnek a menyezete, a mely tulajdonképen a mecset szentélye (livánja). (Folytatása következik.)

### T á r c z a.

#### Utazás Egyiptomba.

Irta: Vitális István.

X.

A muszlim naponként ötször imádkozik, de csak pénteken, a „gyülekezés napján“ kell a déli imát az e célra rendelt mecsetben, a dsámiban végeznie. Máskor az imát ott végzi, a hol épen alkalom van rá. A mecset különben is rendeltetésénél fogva nemcsak olyan hely, a hol az igazhívő Allahhoz imádkozhatik csupán, hanem ezen kívül kiválóképen tanhelyiség, (medreze), a mely a szentély (a liván) közelében van. Az arab iskola egyedüli tárgya a korán. A koránt azonban csak szent helyen lehet tanítani, ezért van az arab iskola a mecsetben, illetőleg a mecset közvetlen szomszédságában, a hová épügy mint magába a mecsetbe, csak mezitláb vagy a sarura huzott szent papucsban szabad belépni.

Néhány arab iskolahelyiséget mi is meglátogattunk. A tanterem nyitott ajtaján, a mely előtt garmadában hevernek a tanulók piszkos sarui, belépvén borzalommal állunk meg az előtt a szánalmas kép előtt, a mely itt tárul szemünk elé.

A földön ül keresztbe vetett lábakkal a kék inges arab tanító, előtte guggolnak a tanulók. Testükön piszkos ruha foszlány, arcukon tudj' Isten hány napos piszok. Majd mindegyik szem-bajos s a szemzugaiban ronda légy-csapat.

követelményének a vízvezeték elkészítettetésének mért nem teszünk már egyszer eleget? Hisz ezen kérdés is már annyi év óta vajudik és még a legkezdetlegesebb stadiumban van most is.

Ha a városnak reprezentálási költségekre van pénze, akkor kívánjuk, sőt követeljük, hogy legyen azon célra is, mely gyermekeink nevelését és fizikai egészségünk és épségünk fentartását van hivatva biztosítani.

Az ünnepi mámor, a hazafias, magasztos érzületek szülte lelkesedés közepette is kénytelenek vagyunk ezen egész városunkra nézve nem csekély fontossággal bíró reális kérdéseket újból felvetni és abbéli legbensőbb meggyőződésünknek kifejezést adni, hogy hön szeretett hazánk ezeréves fennállásának emlékét szebben és jobban nem documentálhatnók, mintha — nem múltó fényű külsőségekkel és foszladozó paszomántokkal — hanem egy maradandó becsü, humánus intézménnyel gyarapítanók városunkat.

### Az ezredéves kiállítás.

Mindenekelőtt részünkről is kijelentjük, hogy az ezredéves kiállítás csodaszépen sikerült és iparunk, művészetünk, tudományunk, agrikulturánk és általános kulturánk stb. haladásának és fejlődésének oly imponáló képét és kétségtelen bizonyítékát nyújtja, mely meg kívánja mindenkilől, a ki csak szerit teheti, hogy azt meglátogassa, ezáltal önönmagának szereve egész életére kiható feledhetetlen örömet. — És nem oly roppant sokba kerül e monumentális kiállítás meglátogatása, mint azt sokan gondolják. — Hiszen minden ötényező, mely e kiállítás meglátogatásának költségeit mérsékelni van hivatva, hatalmasan közreműködik azon cél elérésében, hogy e kiállítás megtekintését mentől szélesebb körökben lehetővé tegye. Így a magyar államvasutak igazgatósága, maga az ezredéves kiállítás igazgatósága, a millenniumi ellátási vállalat stb. stb. különösen nagyobb csoportoknál, de meg egyes esetekben is oly kedvezményeket nyújtanak, melyek lehetővé teszik azt, hogy még a szegényebb sorsuak is e kiállítást meglátogathassanak.

Részünkről is tehát nem győzzük eléggé

### Selmeczbanya történetéből.

Történelmi vázlat egy német nyelvű, múlt századbeli kézirat felhasználásával.)

(Folytatás.)

III.

Majdnem kétszáz éven át birták a templariusok a most Ó-várnak nevezett zárdát, mely az akkori kor követelményei szerint, valóságos kis erődöt képezett védfalával, saroktornyaival, felvonó hidjával, melynek leeresztő csigái most is láthatók még. A belső udvarra vezető kapu ezenfelül még merőleg lezuhantható vas rostélykapuval volt felszerelve, melynek lefelé meredő hegyei biztos halált hoztak az esetleg alájuk szorult támadó ellenségre. E vasrostély faltokja egész épségben látható még.

E várszerű szerkezet az akkori viilongós időkben szükséges volt, s itt annál inkább, mivel a környéken nem egy prédaszomjas várur támadásától lehetett tartani s a vár sűrű erdőtől is volt körülvéve, mely annak észrevétlenebb megközelítését nagyon lehetővé tette.

Lehet, hogy a templariusoknak más céljaik is voltak a várszerű zárdá építésénél.

Jól tudjuk a történelemből, hogy e rend mindenféle kihágásokat, bűnöket követett el, elannyira, hogy V. Kelemen pápa kénytelen volt 1312-ben azt feloszlatni.

Hogy az itteni templarius lovagok hire sem maradt érintetlen a sok mende-mondától, azt elképzelhetjük. A tudatlan tömeg mindig hajlandó,

melegen ajánlani nagy közönségünknek, hogy e valóban szép, tanulságos, gyönyörködtető és rendkívüli érdekességű kiállítást mentől sűrűbben felkeresse.

Kedves kötelességünknek tartjuk, hogy a kiállítás látogatásához, némi utbaigazitással szolgáljunk.

Igy különösen t. olvasóink becses figyelmébe ajánljuk, hogy kalauz nélkül, ha csak nem ismeri már a kiállítást, ne induljon kiállítási körutjára senki sem, mert igen könnyen megeshetik, hogy a kiállítási csarnokok és pavilonok tömkelegében rendszeretlenül fog ide-oda járni és csak hiábavalólag elfáradni a nélkül, hogy a főbb és érdekesebb dolgokat nyugodtabb élvezettel végig nézhette volna, mit ha kalauzt használ, okvetlenül sokkal kisebb fáradsággal megteheti.

Ajánljuk különösen azoknak, kik csak rövidebb időre képesek a kiállítást meglátogatni, hogy a nagy ipar, a történelmi, a horvát kiállítás, az erdészeti, a gépészeti, gazdasági, bányászati és kohászati, bosznia és hercegovinai, a balneologiai (melyben a magyarországi összes fürdőhelyek egy diorámában láthatók), a közegészségügyi, a selyemtenyészési csarnokok és a gyermek, közlekedési, Budapest fővárosi, közművelődési, közoktatási, dohányjövédéki, sajtó, sokszorosító ipari pavillon, az őshalászat, a falu és ős Budavárának a kiállítás területén, Feszty Árpád a magyarok bejövetele és Kosciuszko körképének „Ecce homo!” Munkácsy képének, valamint az országos képzőművészeti társulat által a városligeti új műcsarnokban rendezett kiállításának megtekintését el ne mulassza. — Persze, hogy még ezeken kívül sok más látnivaló is van, mely mind megérdemli érdekességénél és szépségénél fogva azt, hogy megtekintésük, ha arra még érkezésünk s időnk marad. A mi vidékünk, mint azt a kiállítás megnyitása előtt már közölt cikksorozatban megirtuk, eléggé van képviselve. — Különösen bányászatunk és kohászatunk úgy a kinstári, mint a báró Geramb-féle unió méltóan képviseli ezen őstermelési ágat, fölmutatva a legújabb időkhöz e téren is elért haladást és fejlődést, mely bármely pillanatban biztos sikerrel állja ki a versenyt a külfölddel. — Hogy a szandriki ezüstműgyár kiállítása az iparsarnok egyik legszebb és legérdekesebb pontjai közé tartozik, azt miután e gyárat már kétszer volt alkalmunk kimerítően ismertetni és a kiállított tárgyakat tüzetesen leírni, feleslegesnek tartjuk itt ismételve elmondani. — De föl akarjuk hozni, hogy a többek között az iparsarnokban Krause

a legkisebb dolgot felfujni; gyakran a legképtlenebb módon elferdítve, valóságként hagyni az utókorra azt, mi tulajdonkép nem egyéb a felcsigázott képzelet szüleményénél. Mit alább elmondandók vagyunk, alighanem ily mende-mondákra vezethető vissza, s valószínűleg a helyes történelmi alapot nélkülözi. De bár távol vagyunk attól, hogy az alábbi monda hitelességéről jót állanánk, hiszen, mint már említettük, a mostani Ó-vár legrégebb történetére vonatkozólag semmi nemű okmányaink nincsenek, bizonyos regényességénél fogja mégis közlendőnek véljük azt.

E monda szerint e vár belső védfalának éjszaknyugati tornyában borzalmas, emberkinzásra szolgáló eszközök voltak, s nem egy szerencsetlen lehelte ki ott kinjaiban lelkét. Tudjuk, hogy a középkor majd minden nagyobb zárdájában volt ily kínvallató helyiség, s hogy az erről kiszivargó hírek kapós tárgyat képeztek a népnek rémnessék költésére, az természetes. Így volt az a selmeczi vörösköpenyes lovagrendnél, templariusoknál is.

A monda rablóknak ecseteli őket, kik orvul megtámadták áldozataikat az erdőben, sokakat közülük foglyul a várba czipeltek, hol azután válogatott kínzásokkal gyötörték, vagy a „vasszűz” gyilkosan ölelő karjai közé vetették. De a bosszuló végzet már fejük felett lebegett.

Mesterük egyszer a Koháryak egy ősenél volt vendégül s halálosan beleszeretett a főúr gyönyörű hajadon leányába. E szerelme lett, a

József egy gyönyörű stilszerű oltárral, Zachar Károly pipagyáros különféle szép pipákkal, a gépcsarnokban Kachelman Károly vihneyi gépgyáros és Füzely Károly műlakatos gyártmányaival, a gyermekpavillonban a hegybányaigyermekekjáték műhely készítményeivel stb. van városunk s vidékünk kis ésnagy ipara képviselve. Fel kell említenünk azt is, hogy úgy bányász, mint erdész akadémiánk kiállítása felette nagy érdeklődést kelt és hogy, miként azt már t. olvasóink lapunk előző számaiból is tudják, Coburg Fülöp herceg királyi fensége is kiállította az általunk annak idejében leírt és aszent-antali kástélyból küldött tárgyakat a történelmi csarnokban.

Az ezredéves kiállításra úgy általánosságban, mint minket érdeklő egyes részleteiben még alkalmunk lesz visszatérni. Most még csak azt akarjuk megjegyezni, hogy felette kívánatos volna, ha bányamunkásaink is altisztjeik vezetése mellett csoportosan megtekinthetnék a kiállítást, mi nagyon előnyös erkölcsi eredményeket szülhetne munkás osztályunkra nézve.

### Ujdonságok.

— **Személyi hírek.** Hüttl József ministeri tanácsos és bányagazgató mult szombaton Budapestre legfelsőbb kihallgatásra ment és csak e napokban érkezik vissza városunkba. — Neubauer Ferenc királyi bányatanácsos és kohófőnök, és Chauer Ottó főpénztárnok Budapestre visszaérkeztek. — Mihalovics Elek kir. főmérnök 6 heti szabadságra ment. — Sziklay Alfonz aranyidkai kir. bányafőnök néhány napot városunkban töltött. Ifj. Richter Károly selmeczi bányagazgatószámszámú szántist szohivatali ellenőrré lett kinevezve Sávára. — Horváth Lajos kir. ker. anyakönyvvezetői felügyelő ez idő szerint, az anyakönyv hivatalok megvizsgálása végett itt időzik.

— **Krausz K. főkapitányunk beteg.** Őszinte, igaz sajnálattal vesszük a hihetetlennek tetsző hírt, hogy városunk közbeesülésben és szeretetben álló, jeles főkapitánya Krausz K. Bpestén skárlatban (sarlach) megbetegedett és alig van rá kiállítás, hogy négy hétnél előbb felgyógyulhatna. A meglelt koruaknál fölöttébb ritka esetben előforduló eme ragályos betegséget főkapitányunk budapesti szállásán kaphatta meg. Elég szomorú dolog, hogy ily eset előfordulhat és a főváros közegészségügyi viszonyaira semmiképen sem vet ez jó fényt. Melegen óhajtjuk, hogy szeretett főkapitányunk, ki oly derekasan képviselte váro-

monda szerint, az ő s a selmeczi templariusok veszte.

A féktelen lángra lobbant lovag ügyesen, nyájas szóval elérte azt, hogy a szép hölgy látogatóba ígérkezett. Gyanútanul engedték a leányt; az aránylag csekély számú kíséretet elengedőnek vélték. Csak Máté portyázói ritkán vették erre, s így hát a szép főúri leány nyugodt lélekkel vett bucsut hazulról, — hogy soha többé vissza ne térjen. Napok teltek s a leánynak, a kíséretnek semmi nyoma, semmi hire. Az aggodó apának a templarius zárdában való tudakozódására a mester szinlett megütözéssel azt mondá, hogy már napok előtt teljes épségben távozott el a hölgy kíséretével együtt, tehát csak is útközben érhetett baj. A legnagyobb készséggel maga is szétküldött embereket a főnemes leány kinyomozására.

Pedig, így mondja azt a mese, az az ő keze által halt meg.

Midőn a mester hatalmában látta a leányt, nem tudott többé vad szenvedélyén uralkodni; erőszakos kézzel letépte, letiporta a nyiló, illatos, szép virágot.

Az elkövetett bünténytől megrettent azután a lovag, és hogy azt elpolástolja, új bűnre vetemedett.

Hogy a szerencsetlen hölgy vagy kísérete árulója ne lehessen, eltüntette őket az élők sorából.

De volt a lovagok közt egy deli ifju, ki nem volt oly romlott, mint a többi. Ez megutálta

sunkat a banderiumban, betegségéből mihamarább felgyógyuljon és teljes épségben körünkbe visszaérkezzen.

— **Halálozás.** Özv. Mayer Frigyesné, néhai Mayer Fr. volt esztergályos mester és v. régi polgár özvegye mult hétfőn meghalt. Tegnap temették.

— **Az akadémiai gyakorlati tanulmány-utra** indultak a következők: A vaskohászokkal Soltz Vilmos, Herrmann Emil; A bányászokkal Gretzmacher Gyula, Schenek Gyula. A fémkohászokkal Faller Károly. Az erdészekkel Fekete Lajos, Vadas Jenő, Csibi Lőrincz. A II.-od éves bányászokkal geológiai gyakorlatra Winkler Benő.

— **A Ludovika-akadémiának** törzstiszti tanfolyamában résztvevők vasárnap e hó 19-én déltájban érkeznek városunkba. E hadászati tanulmányutat tevők között van egy törzstiszt, mint parancsnok és 10 százados. A kíséretet 24 legény egészíti ki. A lóháton Zólyomból érkező csapat, holnapután e hó 20-án folytatja útját Léva felé.

— **A városi elemi fiúiskolák vizsgálatai** javában folynak. Ma fejezik be a IV. osztálylyal. Öröm fogja el keblünket, midőn halljuk, mint árad a magyar szó szegény sorsu hevéreink csemetéinek ajkáról. Bizvást mondhatjuk, hogy az iskola már teljesen magyar. Derék tanítóink találják elismerésüket munkájuk eredményében. Az iskolaszék kebeléből a következő tagjait küldte ki biztosokul: I. A. oszt. Vojtás Mátyás és Velics György; I. B. oszt. Vojtás Mátyás és Muszka József; II. oszt. Dr. Tóth Imre és Arthold Géza; III. oszt. Cziczka Sándor és Greguss Antal; IV. oszt. Platzer F. és Storch J. urakat — Megemlítjük, hogy már évek óta a kitünő növendékeknek oly bőkezű jötevényük van, (kihez az idén mások és csatlakoztak,) hogy nevérol külön fogunk megemlékezni.

— **A selmeczbányai Szt. Paulai Vinczéről** nevezett irgalmas nővérek vezetése alatt levő rom. kath. elemi leányiskolában a záróvizsgálatok f. hó 22. az I. osztályban f. hó 23 a II. osztályban, f. hó 24 a III. és IV. osztályban; a polgári leányiskolában pedig f. hó 25-én az I. és II. osztályban; a felső leány iskolában f. hó 26-án tartatnak meg. — Az irgalmas nővérek vezetése alatt álló óvóban a vizsgálat f. hó 21-én (vasárnap) d. u. 3 órakor a társépítési házban lesz.

— **Súlyos sérülés.** E hó 12-én Stelezl Pál hodrusbányai ómindszenttárnai bányamunkás a II-ik József-altárnának vihnyeí vágatában, saját könyelmű gondatlansága folytán oly súlyosan sérült meg, hogy a selmeczi kir. bányakórházba kellett szállítani, hol súlyos sebeiben a halállal vívódik.

már a vad, féktelen életet társai közt, s csak alkalomra várt, hogy kiszabaduljon közülük. Ez meglátta a gyönyörű főúri leányt, a mint a dobogón kíséretével benyargalt az udvarra, s e pillanatban érezte, mint gyullad ki szívében a szerelem. Az ifju lovag látta, hogy nem közeledhetik a leányhoz; arról a mester már ördögi ravaszsággal gondoskodott; de azt föltette magában, hogy éber figyelemmel kísér mindent, s ha az ő szíve imádottjának baja esik, akkor bosszút, rettenetes bosszútt áll érte.

A leány eltűntével sejtette, tudta már az ifju lovag, mily rettentő bűn színhelye volt e zárdá. Nem nyugodott addig, míg hírül nem adta az elbusult apának, mi lett gyönyörű leányából. Ő szötte az egész hálót, melyben a templariusoknak el kelle veszniök. Koháry, az elke-seredett főúr, hadat gyűjtött, s miután időközben a templariusokat eltörlő rendelet is létre jött, teljes joggal vezette harczósait, egyesülten a királyadta segédesapattal, a selmeczi templariusok várszerű zárdája ellen.

Az ifju templarius tudta már a támadás napját, meg volt beszélve a támadás ideje, s a szerint intézkedett. A várban biztosnak hitte mindenki magát; megfélekedtek a legegyszerűbb elővigyázatról, s a bor mámore uralkodott rajtuk. Csak a mester volt kissé nyugtalan. Felébredt gyanuja a fiatal lovag ellen, s elhatározta hogy az ifjút örökre ártalmatlanná teszi. Ma, a lakoma után kell annak elpusztulnia.

— **Szélhűdés érte** folyó hó 10-én reggel Kapszai Anna, bélabányai lakos, dohánygyári munkásnőt, a mint a Kalvaria alatti réten a város felé ment. A szegény 60 éves hajadont eszméletlenül elterülten találták meg társnői, kik a szerencsétlent az utról bevitték a rétre, s ott lefektették. Innét dohánygyári munkások hordágyon elszállították a városi kórházba, hol a szegény teremtés f. hó 12-én meg is halt.

— **Tudományos kirándulás.** Folyó hó 7-én érkezett meg a lévai főgymn. 23 tanulója 4 fiatal és buzgó tanár kíséretében, hogy lássák az országiszerte magasztalt Selmeczbánya vidékét és nevezetességeit. Vasárnap d. u. kimentek az ország legszebb kalvariáját megtekinteni, onnan gyors léptekkel a Paradicsom hegyre, majd Rovnán keresztül a Leányvárra. Azt hiszem, hogy egy idegennek is elég, ha egy ilyen szép sétát tesz! Vezetőjük az ismert sétakedvelő Panek Ö. gymn igazgató volt. A vendégek, a kik nincsenek hozzászokva az ilyen hosszú és nehéz sétához, fáradtan tértek vissza a piaristák vendégszerető collegiumába, a hol a jó bor és a barátságos társalgás csakhamar elfelejtette velök az ut fáradalmait. Másnap megnézték az akadémia gyűjteményeit a hol annyi szép és művésziesen rendezett dolgot láttak, mint talán sehol sem láthatni az országban. Itt nem szabad megfélekednünk azon szívélyes fogadtatásról, melylyel az akadémiai tanár urak és a segédtanár urak fogadták a vendégeket. Meglátszott mindegyiken, hogy az ismeretek terjesztése érdekében, készek a legnagyobb áldozatra! De fáradságuk gyümölcse nem volt hiába való, mert valamennyien, kik ott voltunk sokat tanultunk. Köszönet és hála a szívélyes fogadtatásért!

— **Hatvan forintot loptak el Hatvanban** K. akadémikus belső zsebéből tanulmány útja közben. A károsult szegény ifju kénytelen volt ennek következtében tanulmány útját megszakítani és Selmeczbányára visszautazni. A tolvajt eddigelé nem sikerült kézrekeríteni.

— **Tornászati- és zongora játékvizsga a szélaknai leánynöveldeben.** Folyó hó 13-án szombaton délután változatos programmal folyt le a szélaknai leánynöveldeben a tornászati vizsga, a növendékek szüleinek élénk részvéte mellett. Ugy a szabadgyakorlatok, mint a szertornázás és mindenféle, a test ügyességét fejlesztő játék igen jól sikerült; az intézet tornatanítója, Huber József, egy a jelenvolt szülők, valamint az intézet főnöknője részéről őszinte elismerést vívott ki

Asztal körül ülnek mind, kicsapongó jókedvvel, s az ifju lovag, a mester parancsából, a szószékről beszédet tart nekik; így hozza ezt e lovagrend szabályzata.

A scrlegek csendülnek, a szónok beszél, de szeme kémelve tekintget ki az ablakon. Itt az óra! Ha nem jönnek, akkor ő elveszett; ő sejtette a mester szándékát. A tivornyadal felhangzik; ki hallaná az óvatosan ereszkedő dobogóhid nesztét?! Az ifju lovag szeme felvillan, s menydörgő hangon rivall a teremben lakmározókra: „Ütött a megtorlás órája! Ez órában elvesztek mind, valamennyien!”

E szavakkal eltűnik a fiatal lovag a megriadók szeme elől, s minden ablakból, minden ajtóból bösz harczósok rontanak a terembe.

Harczi zaj váltja fel a billikomok csengését, csataordítás a tivornyadalt; de minden el-lentállás hasztalan.

A meglepelt templariusok kardélre kerülnek mind: egy sem menekül meg közülök.

De a fiatal lovag nem kerül meg, sem élve, sem halva: eltűnt az nyomtalanul.

Igy regéli el a szájhagyomány a selmeczi templariusok vesztét.

Kevesen tudják ezt is már; a jövő nemzedék végkép elfelejti.

S a titok leplét még a történelem kutató keze sem vonja le az Ó-vár e régen mult időszakáról. (Folvt. köv.)

a gondos művezetés- és a növendékek irányában tanusított tapintatos magaviseleteért. Megfelelő díjazáson kívül még fényes bizonyítványt is vágott zsebre ez alkalommal ismert tornamesterünk, kitől növendékei köszönettel és kézzsoritással vettek búcsút. Ugyancsak ez intézet felső termében, 14-én vasárnap a zongorajátékvizsga lett megtartva, melyen az intelligencia számos tagja volt jelen. A növendékek szép testtartása, ügyes technikája, de főleg érzelemteljes játéka több ízben éljenzésre ragadta a hallgatókat, mely elismerés a leánykák úde arcára élénk örömpirt varázsolt. Különösen Nyitray Mariska szép játéka érdemel elismerést.

— **Mily sorsra juthat egy szegény városi polgár,** arról e napokban meggyőződhetünk. L. ruhafestő, évek hosszú során éldegélt a Gecsányi ház alatti házikójában. Az öreg ember lassacskán lejutott úgy, hogy kis házikója dobra került. Szegény L.-nek sehogy sem fért a fejébe, hogy már most ő neki ki kell hurezolkodnia ősi fészkeből, s szép nyugodtan benn maradt. Az új tulajdonos azonban már igen türelmetlen kezdett lenni, mi igen természetes, s látván, hogy másként nem boldogul, a rendőrség közbenjárásához folyamodott. A rend őrei azután nem vették tréfára a dolgot, s az öreg L.-et per sundam-bundam szépen, azaz hogy nem épen udvariasan kitétték volt háza elé. L. tehát kikerült a házból, de más s egyáltalán lakása nem lévén, volt háza előtt kevés czók-mókjával tanyát ütött; a szabad ég volt a fedele éjjel, ha álmra hajtotta fejét, a szabad ég látta nappali ténykedéseit. És ez így tartott néhány napon át! Hogy illeszthető ez az életkép egy művelt európai város keretébe?! Nem lázad-e fel erre minden humanusan érző szív?! Nem tudtak e szegény polgárnak, ki évek során, midőn még jobb dolga volt, mint beigazolható, 1000 forintot fizetett be a város pénztárába községi pótlék czimén, a városi kórházban helyet adni, annál is inkább, mert e kórház, az alapító levél szerint, első sorban a szegényedett városi polgárok menhelyül van szánva! Mint haljuk, a leányvárba adtak, neki végre lakást.

— **Tűz támadt** mult vasárnap délután 4 órakor a Zsigmond-utczában fekvő Frindt-féle házban, mely egy leánygyermek gondatlansága folytán nagyobb veszélyt is idézhetett volna elő. E leányka ugyanis a parázsos hamut a ház szögletében lévő szemétdombra dobta, mely azonnal tüzet fogott és a lángok már-már a közelben lévő éléskamrát nyaldosták és kis hija volt, hogy a ház maga is lángba nem borult. Szerencsére szélesend volt és a háziak hamar észievtették a tüzet és gyorsan el is oltották. — Ezen alkalomból jónak látjuk felhívni egész közönségünk figyelmét arra, hogy, tekintettel a száraz, tikkadt időjárásra is, gondosan vigyázzon a tüzet okozható esélyek elkerülésére annál is inkább, mert a cselédek és gyermekek gondatlansága által okozandó ilyenmü károkért a cseléd tartók s illetve a szülők tartoznak felelősséggel.

— **Az éjjeli csendzavargások,** lámpák bezúzásai stb. egy idő óta nagyon elharapoztak Selmeczen. Ennek okát egyelőre nem kutatjuk, sem a tettesek neveit, annak reményében, hogy e meggondolatlanságok abban hagyatnak, most még nem közöljük. Egyet azonban konstátálni kötelességünk; és ez az, hogy az éjjeli szolgálatot teljesítő rendőrszemélyzet e garázdálkodásokkal szemben tehetetlennek bizonyult be, mi továbbra így nem maradhat.

## Különfélék.

— **Az akadémiai ifjusági emlékkönyv.** Akademiánk ifjusági köre a millennáris esztendő alkalmából emlékkönyvet ad ki, mely vállalkozásban nemes érdekeinek felfogását szembeszökően tanusítja az akadémia polgársága. Ezen almanach kiadásában, megteremtésében semmi munkát és költséget nem kimélték; s ezen áldozat annál inkább méltánylandó, mivel nem anyagi érdek, nem haszonlelés lelkesítette a munka megteremtőit, hanem az a felfogás, hogy a selmeczi akadémiai ifjuságnak e nagy történelmi alkalomkor

jelt kell adni magáról, s felvilágosítani a magyar közvéleményt a rájuk fogott balvélemények ellenében. Ezen emlékirat soraiból szeretet sugárzik az ifjusági élet iránt, melynek alapjai e városban épültek, — közvetve Selmecezt is. Vajjon a közönségviszonzozza — e jó akaratával ezen ragaszkodást? Hisszük, sőt meg vagyunk győződve arról, hogy közönségünk az ifjusági kör elnökénél kapható eme emlékkönyvre tömegesen fog előfizetni s nem hagyja magán száradni azon már-már táplált hiedelmet, hogy Selmecezbányán az ily irodalmi törekvések és munkálkodások pártolásra nem találhatnak. Melegen ajánljuk tehát ezen érdekes emlékkönyv megrendelését t. olvasó közönségünknek.

— **Lövészet.** A f. hó 7-én tartott lövészen Dessewffy Aurél volt a díjadó. Derült han-

gulat mellett folyt a nemes sport gyakorlása; 831 lövés esett a rendes czéltáblára, s 787 kör egység éretett el, közte 3 szöglövés és 22 négyes. Az I-ső díjat, szöglövésrel Fiedler Gyula, a II-at szintén szöglövésre, Seidel Ágoston nyerte el. A találókra adott I-ső díjat Bence Gergely, a II-at Seidel Ágoston nyerte. Belházy Gyula 1, Bence Gergely 4, Csibi Lőrincz 1, Dessewffy Aurél 2, Fiedler Gyula 5 négyest és 1 szöveget, Krausz Géza 1, Ochtendung Ignác 2 és Seidel Ágoston 6 négyest lőtt. A f. hó 14-én lefolyt lövészen díjadó maga az egylet volt. Az I-ső díjat Krausz Géza főlovászmester, a II-at Bence Gergely nyerte. A 12 négyesből Seidel Ágoston 5-öt, Krausz Géza 2-öt, Bence Gergely 1-et, Dessewffy Aurél 1-et, és Fiedler Gyula 3-at lőtt. A multság vidám, élénk hangulat mellett folyt le.

— **Intenpelláció.** Szemétdomb örvend tarka gyarapodásnak a gyárutczai Stáhl-féle ház s az ott elvonuló árok között. Elejénte csak vakolat és kötörmelékkel állt e tekintélyes halom, melyet az említett ház építésekor hordtak össze, de eltakarítani elfelejtettek. Most a rajta kizöldülő dudva igen megfelelő társaságot talál a mindenféle szalmacsutak és más egyéb holmi nem épen illatos keverékében. Hát türhető-e ez?! A plebánia mögött felvezető utcában ujdonat-uj tilalomfa áll, mely 50 frt birsággal fenyegeti az ott szemetet lerakót. Nos, azt a fenyegetést, úgy látszik, nem veszik komolyan, mert tövében a tilalomfának válogathatni a szemét mindenféle nemében.

A

**SELMECZBÁNYAI HETILAP**

**SELMECZ- ÉS VIDÉKI**

**MILLENNIUM-KALAUZA.**

A millennáris  
év alkalmából  
a n. é. közönség  
becses  
figyelmébe

Ajánltnak  
az alanti  
czég-  
tulajdonosok  
üzletei:

**Ács J.**

A Hungaria szálló bérloje. Gyönyörűen berendezett szálloda 20 vendégszobával; étterem és kávéház a legmodernebb igényeknek megfelelőleg berendezve. Kétféle étel, jó természetes borok, vinyei aczél- és kőbányai Dreher féle sör. Figyelmessé kiszolgálás. Zóna villásreggelik 6 és 8 krétt.

**Backer Alajos**

fényképészeti műterme és ásvány árudája saját házában.

**Bart Antal**

hentes üzlete a takarékpénztár tulajdonát képező u. n. Fleming-féle házában. Kapható mindig frissen s tisztán készült hentesáru, zsir, szalonna, tepertő, virsli, sertésbors stb. stb. a legkiválóbb minőségben és jutányos árak mellett.

**Baumerth Gyula**

a Deák-Ferencz utcában, Baumerth-féle házában lévő fűszerkereskedése.

**Bock János**

vendéglője Szklenón. Kétféle étel, természetes jó borok, palaczk és friss hordósör, előzékeny kiszolgálás. Jutányos árak. A Szklenó fürdőbe kirándulóknak különösen ajánljuk a vendéglőt.

**Bogya János**

a Szt-Háromság téren lévő étterme, melyben kétféle étel, természetes jó borok, valamint kőbányai- és vinyei aczél- és kőbányai sör. A helyiség szép és tágas és a kiszolgálás kifogástalan. A városi előkelő közönség gyűlhelye.

**Bukovics István**

a Murgács-féle házában lévő vendéglője és mézáró üzlete, hol természetes jó bor és kétféle minőségű hús kapható.

**Csiba István**

vasáru-kereskedése. Különösen agyag-kályha, varrógép, érc-koporsó stb. raktára. Alapított 1840-ben.

**Csernák György**

czipészüzlete a Rózsá-utczába vezető lépcsők melletti saját bolti helyiségében 223/III. Mindennemű gyermek-, férfi- és női czipők mérték után divatos és tartós kivitelben, jutányos árakon készíttetnek. Javítások is elfogadtatnak.

**Cserny József**

a régi városház épületében lévő szabóüzlete, a legdivatosabb kelmékkel dúsán felszerelt szövetraktár. Mindennemű férfi, gyermek, disz- és egyenruhák gyorsan jutányosan és a legszebb kivitelben készíttetnek.

**Daubner János**

a központi aczél- és kőbányai forráshoz címzett vendéglője az apácza-zárda melletti Ertl-féle házában. Mindig frissen csapolt vinyei, kőbányai sör, természetes jó bor, izletes ételek, előzékeny kiszolgálás.

**Fizély Károly**

műlakatos üzlete saját házában. Alapított 1842-ben Fizély Mátyás által. Az üzlet 1873-ban ment át a jelenlegi tulajdonos birtokába. — Ajánlja ezenfelül a kertjében lévő télen-nyáron igénybe vehető meleg kádfürdőt, valamint a nyári idényre szabad uszodáját.

**Friebert Ferencz**

a főtéren lévő szabóüzlete nagy, a legfinomabb és legdivatosabb kelmékkel felszerelt raktárral. Ezen üzletben diszmagyar ruhák, férfi- és gyermeköltönyök, katonai és más egyenruhák finom, izléses kivitelben és legújabb fazonban gyorsan és jutányos árakon készíttetnek.

**Gasparik János**

a takarékpénztár épületében lévő czipész-üzlete, melyben női, férfi és gyermekeczipők raktáron tartva dús választékban készen kaphatók.

**Greguss Antal**

sütőháza és a főtéren lévő bolti helyisége, melyben különféle sütemények, finom mandolás kétszersütek stb. kaphatók.

**Gyurkovics András**

a főtéren lévő vendéglője, hol izletes ételek, természetes, finom, ó és új borok, mindig frissen csapolt sör, spiritus, különféle szeszes italok, (rozspálinka, cognac, rum, szilvórium, borovicska stb.) kaphatók.

**Gyerk testvérek**

az Akademia utcában, Schosztal-féle házában lévő szabó és czipész-üzletük. A t. vevő közönség a legpromtább módon lesz itt ellátva kész és mérték után készült, szabó és czipész árukkal.

**Joerges Á. özv. és fia**

Könyvkereskedése: ajánlkozik minden néven nevezhető könyv gyors beszerzésére bolti áron. — **Írószerkereskedése:** el van látva jó minőségű írószerrel és papírral olcsó árak mellett. — **Könyvnyomdája:** minden a szakba vágó munkát gyorsan, pontosan és csinál készit olcsó árakon. Ujabb budapesti accidenz-szedő alkalmazásban. — **Alkalmi ajándék:** Selmecezi album 24 fénynyomat cartonon dobozban; ára 1 frt 60 kr. Alapított 1857-ben.

**Jáhn Vilmos**

szabóüzlete a főtéren lévő saját házában. Dús választékban felszerelt szövetraktár. Férfi, gyermek és egyenruhák, valamint diszmagyar öltönyök gyorsan és a legszebb kivitelben készíttetnek.

**Kachelmann-féle**

kétféle minőségű vinyei aczél-sör. Minden vendéglőben kapható.

**Kachelmann Gáspár**

a Szent-Háromság téren saját házában lévő épület és butor-asztalos műhelye. Nagy, dús választékú butorraktára.

**Krause József**

templomberendezési műterme. Alapított 1890-ben. Templomberendezési munkák és templom s más festések kivitele vagy felújítása minden stylnben a leggyorsabbtól a legfinomabb kiállításig. Szentek szobrai fából a legfinomabban festve és aranyozva.

**Langauer József**

a terasszon lévő nagy czipő-áruháza, dús választékban felszerelve mindennemű női, férfi és gyermek kész czipő-árukkal. Mérték után a legújabb divatu czipők gyorsan, jutányosan és tartós kivitelben készíttetnek.

**Liptay László**

a terasszon lévő nagy üveg áruháza rendkívüli, dús választékban felszerelve. Mindennemű üveg, porcellán, majolika, china, ezüst, nippes stb. áruival valóban érdemesek a megtekintésre.

**Markus M.**

czukraszata, alapított 1830. évben

**Marschalkó Gyula**

a terasszon lévő fűszerkereskedése és nagy bőr-, norinbergi stb. áruháza. Alapított 1860-ban.

**Matz Ferencz**

a főtéren lévő, legmodernebb igényeknek megfelelőleg berendezett fodrász-terme.

**Ochtendung Ignác**

a főtéren lévő boltja, melyben ásványdarabok és ásványból készült különféle emléktárgyak stb stb állanak a t. közönség rendelkezésére.

**Osvaldt Gusztáv**

Szt-Háromság téren saját házában lévő sütőháza. Alapított 1807 évben (alapító: Osvaldt Samu).

**Pleva József-féle**

czipész-üzlet a főtéren. Dús választékban felszerelt kész czipő-raktár. Női-, férfi- és gyermek-czipők mérték szerint gyorsan, jutányosan, a legdivatosabb szabásban, tartós kivitelben készíttetnek.

**Róth Bódog**

a Mihalik-féle házában lévő vendéglője. Különösen ajánlja kétféle konyháját, természetes, finom borait, mindig frissen csapolt sörét, kellemes, nyári kerti helyiségét, melyben egy tekepálya is áll a t. vendégek rendelkezésére. Előzékeny kiszolgálás.

**Suhaj Péter**

a Rózsautczába vezető lépcsők melletti üzleti házában lévő szabó-üzlete, dús választékú, szövetraktára. Készit gyorsan ponto-

san és tartósan a legdivatosabb fazon szerint mindenféle öltönyöket u. m. egyenruhákat is.

**Steiner Ignác**

Hodruson lévő fűszerkereskedése, melyben spiritus, különféle szeszes italok (rozspálinka, cognac, rum, szilvórium, borovicska stb.) a legjobb minőségben méretnek ki-

**Özv. Till Dénesné**

a Szölő szállodával szemben lévő vendéglője, melyben kétféle, jó minőségű fehér és veres borok méretnek s naponként frissen csapolt sör kapható.

**Tuschl Gusztáv**

az alsó gyógytár mögötti czukrasz üzlete. Kétféle sütemények, kávéházi italok, nyáron mindennap frissen készült fagyalt, különféle czukor emléktárgyak stb. kaphatók. A t. vendégek részére több napi és heti lap áll rendelkezésre.

**Trgina Antal**

a terasszon lévő hentes üzlete, melyben tiszta, izletes hentes-készítmények, kétféle minőségű zsir, szalonna, tepertő, sódar, mindig friss sertésbors, jó virsli stb. kapható.

**özv. Visnyovszky Dánielné**

sütőüzlete az Ocsovszky-utczában lévő Chauer-féle házában (alapított 1864 évben) Kapható mindennap kétféle friss, kétféle sütemény, kétféle kenyér stb

**Weisz Jakab**

Hodruson lévő vendéglői kerti helyisége teke pályával, közel a fenyveshez. Különösen ajánlatik kirándulók figyelmébe.

**Weisz Ignác**

a Deák-utczában, saját házában lévő fűszer-, bőr-, norinbergi liszt-, stb kereskedése és áruháza.

**Velics György**

a Deák Ferencz utcában, saját házában lévő mézkalácsos üzlete.

**özv. Vnucskó Ferenczné**

a „Kék Szőlőhöz címzett” nagy szállodája. Száraz, szépen bútorozott szobák, olcsó árak, előzékeny kiszolgálás, az étteremben kétféle étel és italok.